

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง กฎหมายต้นแบบว่าด้วยข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการอนุมัติ อนุญาต การรับรองเอกสาร ผ่านการลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ ภายใต้ข้อจำกัดของกฎหมายไทย ในปัจจุบันนั้น ยังไม่มีความครอบคลุมที่เพียงพอต่อการร่างกฎหมายขึ้นมาใหม่ เพื่อให้อำนาจกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากในปัจจุบันมีกฎหมายแม่บท ในเรื่องของกฎหมายว่าด้วยธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ออกมาควบคุมอยู่แล้ว ฉะนั้นจึงเป็นการดีที่จะมีการออกกฎหมายลำดับรอง ออกมาเพื่อให้อำนาจกับหน่วยงานภาครัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ไม่ว่าจะเป็นกระทรวง ทบวง หรือกรมใด รวมทั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย เมื่อมองเปรียบเทียบกับกฎหมายของ ต่างประเทศ ตัวอย่างเช่น สาธารณรัฐอินเดีย ซึ่งเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการออกกฎหมาย ระดับรองนั้นหรือการกระจายอำนาจสู่หน่วยงานระดับท้องถิ่น ซึ่งสาธารณรัฐอินเดียรัฐบาลกลาง ก็มีการออกกฎหมาย แม่บทออกมาเพื่อกำหนดแนวทางของการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ นั่นคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ค.ศ. 2000 และยังมีบทบัญญัติในกฎหมาย แม่บทให้อำนาจรัฐบาลท้องถิ่น ในการออกกฎ หรือระเบียบโดยผ่านสภาของท้องถิ่น ซึ่งถือได้ว่าเป็น การรับฟังภาคประชาชนในพื้นที่ด้วย เมื่อมองย้อนกลับมาที่ประเทศไทย ได้มีการกำหนดอำนาจ ที่ให้ไว้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในเรื่องของหลักการกระจายอำนาจ และกฎหมายว่าด้วยการกระจายอำนาจสู่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความอิสระในการตราข้อบัญญัติท้องถิ่น โดยที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ กฎหมายแม่บทอยู่แล้ว จึงเป็นการดีที่จะมีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อให้อำนาจองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถพิจารณาเอกสารผ่านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ และเพื่อเป็นการ ตอบโจทย์ ของวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ 1) เพื่อศึกษาแนวทางทฤษฎี หลักการที่ เกี่ยวข้องกับข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับ การอนุมัติ อนุญาต การรับรองเอกสาร ผ่านการลงลายมือชื่อ ทางอิเล็กทรอนิกส์ 2) เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับ การอนุมัติ อนุญาต การรับรองเอกสาร ผ่านการลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ของต่างประเทศและ

ประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหา เกี่ยวกับข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับ การอนุมัติ อนุญาต การรับรองเอกสาร ผ่านการลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับ การอนุมัติ อนุญาต การรับรองเอกสาร ผ่านการลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึง ได้มีการกำหนดประเด็นการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา ออกเป็น 3 ประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ปัญหาของการอนุมัติเอกสาร ผ่านการลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยย่อยด้วยกัน 2 ประเด็น คือ

1) ไม่มีกฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้สามารถพิจารณาอนุมัติเอกสาร หรือพิจารณาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ จากประเด็นดังกล่าวนี้สามารถอ้างอิงได้จาก แนวคิดการกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญของประเทศไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ โดยในตัวอย่าง คือ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสาธารณรัฐอินเดีย เนื่องด้วยข้อเท็จจริงของทั้งสามประเทศ มีการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว มีเพียงแต่ประเทศไทยประเทศเดียว ที่มีได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย ที่จะสามารถพิจารณาเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ได้จึงเป็นการดีที่จะมีการวิจัย ในเรื่องของประเด็นดังกล่าวนี้ และออกเป็นกฎหมายลำดับรองเพื่อให้อำนาจเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงาน โดยอ้างอิงจากแนวความคิดการกระจายอำนาจของสาธารณรัฐอินเดีย ที่รัฐบาลกลางออกกฎหมายแม่บทคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ค.ศ. 2000 โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 90 ให้อำนาจรัฐบาลท้องถิ่น ตระเตรียมคำสั่ง หรือข้อบังคับให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งสมควรนำมาเป็นแนวทาง ในการออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยได้เช่นกัน ซึ่งเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวความคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ นโยบายภาครัฐดิจิทัลเพื่อประโยชน์สูงสุด ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน เป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ ปรับปรุงคุณภาพของการบริการภาครัฐ พัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเป็นการบูรณาการร่วมกันของภาครัฐทุกฝ่ายไว้ซึ่งพรมแดนของขีดจำกัดทางเทคโนโลยี

2) ประเด็นของการตรวจสอบเอกสารเป็นไปได้อย่าง ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการติดตามเอกสารหรือสถานะของคำขอบริการ ประเด็นปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ด้วยการออกเป็นประกาศของหน่วยงาน ในเรื่องของแนวนโยบายการเก็บรักษาความลับของทางราชการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และวางแนวทางให้ข้าราชการของหน่วยงาน ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยให้นำแนวทางของการ เข้ารหัสเอกสารทฤษฎี PKI หรือการเข้ารหัสกุญแจสองชั้น มาสร้าง ความน่าเชื่อถือให้กับเอกสารของทางราชการ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้หน่วยงานราชการ นำเทคโนโลยี

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ มาใช้ในองค์กรได้อีกด้วย ซึ่งข้อดีของการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยนั้น จะทำให้ระบบราชการมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนลดกระบวนการที่ไม่จำเป็น ลดภาระการจัดซื้อกระดาษซึ่งแต่ละปี หมดงบประมาณไปกับการจัดซื้อกระดาษหลายแสนบาท และที่สำคัญระบบที่นำมาช่วยในการทำงานนั้น ช่วยลดกระบวนการที่อาจจะก่อให้เกิดความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริต เรียกรับผลประโยชน์จากราชการอีกด้วย จึงทำให้องค์กรมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 2 ปัญหาของการอนุญาตเอกสาร ผ่านการลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยย่อย ด้วยกัน 4 ประเด็น คือ

1) ไม่มีหลักเกณฑ์ในการดำเนินการ กรณีหลักฐานเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ออกโดยภาครัฐ ต้องใช้ยืนยันหรือใช้เป็นหลักฐานหากมีกรณีพิพาทบนชั้นศาล จากประเด็นดังกล่าวนี้ กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าห้ามผู้มีอำนาจพิจารณาปฏิเสธการพิจารณา เพียงเพราะว่าหลักฐานที่นำมายืนยันนั้นเป็นหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยให้นำเรื่องของแนวนโยบายการรักษาความลับของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ มาร่วมพิจารณาถึงแนวการป้องกัน และการได้มาซึ่งหลักฐานทางเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ในปัจจุบันวิธีการเหล่านี้ถือว่าเป็นการยืนยันตัวตนผ่านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว

(1) การพิมพ์หรือการลงลายมือชื่อของตนไว้ท้ายเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (เช่นเดียวกันกับการเขียนลายมือชื่อของตนไว้ท้ายเอกสาร ในวิธีแบบเดิม)

(2) รูปภาพลายเซ็นของเจ้าของลายมือชื่อเป็นไฟล์รูปภาพ (Image) ที่นำมาแปะตรงด้านล่างของกระดาษ หรือด้านบนของกระดาษ

(3) รหัสผู้ใช้งาน (Username) และ รหัสลับ (Password) ที่กรอกกลงมาในระบบ เพื่อเข้าใช้งาน

(4) การสแกนลายนิ้วมือ หรือการสแกนม่านตา

(5) ลายมือชื่อดิจิทัล ผ่านการเซ็นด้วยปากกา Stylus เป็นต้น

2) ใบอนุญาต หรือหนังสือรับรองแบบเก่าใช้วิธีเก็บแบบเก็บเข้าแฟ้มเอกสาร แต่เมื่อผ่านไปเกินกว่า 5 ปี จะยากมากในการสืบค้น แต่เมื่อประยุกต์การใช้เอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ เข้ามา อายุของเอกสารจะมีอายุเพิ่มมากขึ้นหลายเท่าตัว เนื่องด้วยการเก็บเอกสารเป็นไฟล์ที่มีขนาดเล็ก อาจจะเป็นไฟล์เอกสารสกุล .PDF ซึ่งมีขนาดเล็กเก็บไว้ในระบบฐานข้อมูลกลางของหน่วยงาน (Server) พร้อมทั้งจัดทำดัชนีเอกสารทำให้ได้ง่ายต่อการสืบค้น ประหยัดเวลา ประหยัดกระดาษ หรือหากประชาชนผู้มาขอรับบริการอยากได้เอกสารที่เป็นกระดาษ เจ้าหน้าที่ก็เพียงแค่สำเนาเอกสารออกมา พร้อมทั้งรับรองลายมือชื่อพร้อมตราประทับของหน่วยงาน ก็สามารถนำมาใช้งานหรือใช้ยืนยันประกอบการทำธุรกรรมอื่น ๆ ได้เช่นเดียวกัน

3) ขาดแนวทางในการเข้ารหัสเอกสาร และวิธีการเก็บข้อมูลให้เป็นความลับทำให้เจ้าหน้าที่โดยทั่วไปเข้าใจผิดว่าเอกสารที่สร้างขึ้น โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นถูกปลอมแปลงได้โดยง่าย ประเด็นข้างต้น อธิบายได้ด้วยเทคโนโลยี PKI (Public Key Infrastructure) คือแนวคิดระบบป้องกันข้อมูลผ่านเครือข่าย โดยมีหลักการทำงาน ของการเข้ารหัสด้วยการสร้างกุญแจขึ้นมา 2 ดอก (Key Pair) โดยทั้ง 2 ดอกนี้มีการทำหน้าที่แตกต่างกัน แต่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ กุญแจนี้ประกอบด้วย กุญแจส่วนตัวผู้ใช้งาน (Private Key) และกุญแจที่สามารถเปิดเผยได้ (Public Key) โดยผู้ที่จะเป็นคนออกใบอนุญาตให้กับผู้มีอำนาจรับรองเอกสารอิเล็กทรอนิกส์นั้น จะได้มาจากผู้ให้บริการ CA (Certificate Authority) (ผู้ที่จะได้รับใบรับรอง CA นั้นจะต้องได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานราชการ โดยในปัจจุบันคือ สำนักพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์) เป็นผู้รับรองให้ออกใบอนุญาตได้ ซึ่งความสัมพันธ์ของกุญแจทั้ง 2 คือ เป็นตัวถอดรหัสซึ่งกันและกันเท่านั้น โดยกุญแจส่วนตัวนั้น จะเก็บไว้ที่เจ้าของผู้ได้รับอนุญาตใบรับรอง (อาจจะอยู่ในรูปแบบ Flash Drive หรือที่เรียกกันง่าย ๆ ว่า (Token Key)) ส่วน กุญแจที่สามารถเปิดเผยได้นั้น จะแจกจ่ายให้กับผู้อื่น หรือเขียนแสดงไว้อย่างเปิดเผยบนเว็บไซต์สาธารณะของหน่วยงาน เพื่อใช้เป็นการระบุตัวเจ้าของใบรับรอง ซึ่งลักษณะของกุญแจทั้งสองนั้นประกอบไปด้วยตัวอักษร หรือรหัสตัวเลขผสมกันโดยบุคคลทั่วไปไม่สามารถอ่านเข้าใจได้ (Cryptography) ฉะนั้นจึงถือได้ว่า เทคโนโลยีในการเข้ารหัสเอกสารในยุคปัจจุบันสร้างความเชื่อมั่นให้ใบอนุญาตที่ออกโดยหน่วยงานราชการมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

4) เอกสารแบบเดิมยุ่งยากในการเชื่อมโยงหรือแบ่งปันต่อส่วนราชการอื่น ๆ เมื่อได้นำเอกสารต่าง ๆ ที่หน่วยงานได้ออกใบอนุญาตไปเก็บไฟล์ไว้ในรูปแบบ ไฟล์ สกุล .PDF หลังจากนั้นเมื่อหน่วยงานราชการอื่นมีการร้องขอเอกสาร หรือต้องการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารก็สามารถทำได้ ผ่านการร้องขอผ่านระบบโปรแกรมของหน่วยงาน โดยนากฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ และกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการมาใช้ ก็สามารถส่งเอกสารไปหากันได้ ไม่ว่าจะผ่านโปรแกรม LINE หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Email) โดยที่หน่วยงานจะต้องกำหนดแนวนโยบายการจัดเก็บข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์การรักษาความลับของเอกสาร พร้อมทั้งมีการทบทวนการปฏิบัติงานอยู่เสมอทุกปี ซึ่งวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้หน่วยงานนั้น มีความน่าเชื่อถือในการออกเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และสามารถใช้เทคโนโลยีในการส่งผ่านเอกสารข้ามไปมาระหว่างหน่วยงานราชการได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายช่วยให้ลดปัญหา การดำเนินเอกสารล่าช้า เป็นวิธีการตอบโต้ภัยการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ได้อย่างดี

ประเด็นที่ 3 ปัญหาของการรับรองเอกสาร ผ่านการลงลายมือชื่อ ทางอิเล็กทรอนิกส์ มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยย่อย ด้วยกัน 2 ประเด็น คือ

1) การรับรองเอกสารแบบก่อสร้างขั้นตอนยุ่งยากเกินความจำเป็นให้แก่ประชาชน ผู้มารับบริการ จากประเด็นข้างต้น สาเหตุหลัก ๆ เนื่องจากการรับรองเอกสารนั้น จะต้องใช้การยืนยันตัวตนของบุคคลผู้มาขอรับใบรับรอง เมื่อมีกฎหมายขึ้นมากำหนดหลักเกณฑ์ของการรับรองเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์แล้วนั้น การยืนยันตัวตนผ่านวิธีการเดิมก็ไม่จำเป็นอีกต่อไป เทคโนโลยีระบบ e-KYC นั้น คือการการยืนยันตัวตนโดยใช้การถ่ายรูปใบหน้าของผู้ร้องขอผ่านระบบการประชุมไร้สายทางไกล (VDO Conference) แต่ปัจจุบันเทคโนโลยี AI สามารถนำใบหน้าของผู้ที่ถ่ายรูปนั้น มาเปรียบเทียบกับใบหน้าบนบัตรประชาชน และใช้รหัสหลังบัตรประชาชนเป็นตัวยืนยันอีกทีหนึ่ง โดยทุกวันนี้ ประเทศไทยใช้เทคโนโลยี NDID (National Digital ID) ในระบบธุรกรรมของทางธนาคาร เรียกว่าเครื่องอ่านบัตรประชาชนแบบออนเนกประสงค์ เพื่อทำการเก็บข้อมูลชีวมิติ นั่นคือการจดจำใบหน้า ของผู้ยืนยันตัวตน สามารถทำการยืนยันตัวตน ที่ไหนก็ได้บนโลก เพียงมีแค่ โทรศัพท์มือถือ โฟน หรือ แท็บเล็ต ซึ่งส่วนราชการสามารถนำแนวความคิดเทคโนโลยีดังกล่าว มาใช้ในการยืนยันตัวตนเพื่อออกเอกสารรับรองบุคคลได้ ก็จะได้ว่าเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน อีกทั้งยังเพิ่มขีดความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอีกทางหนึ่ง

2) ไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ของการรับรองเอกสาร ผ่านทางการลงลายมือชื่อ ทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประเด็นนี้ สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการรับรองเอกสาร ผ่านการลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยอาศัยอำนาจ มาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 7 มาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 45(1) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 มาตรา 97 แห่งพระราชบัญญัติกรุงเทพมหานคร พ.ศ. มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 ประกอบกับ มาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 แนวคิดเรื่องหลักการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ตราข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการอนุมัติ อนุญาต การรับรองเอกสาร ผ่านการลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยในส่วนของประเด็นการรับรองเอกสารให้ความสำคัญกับประเด็นของการยืนยันตัวตนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยสามารถกำหนดแนวทาง ดังนี้

“การรับรอง” ตามข้อบัญญัตินี้ให้หมายความรวมถึงการจดทะเบียน การประทับตราสำคัญของส่วนราชการ การยื่นยันตัวตน การขึ้นทะเบียน และการดำเนินการใด ๆ ที่เป็นวิธีการรับรองอันจะมีผลต่อสถานภาพบุคคล โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือบางส่วน

“ใบรับรอง” หมายความว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือการบันทึกอื่นใด ซึ่งยืนยันความเชื่อมโยงระหว่างเจ้าของลายมือชื่อกับข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการ ตรายกฎหมายต้นแบบว่าด้วยข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการอนุมัติ อนุญาต การรับรองเอกสาร ผ่านการลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามบทที่ 4 โดยปรากฏให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการพิจารณาเอกสารผ่านทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งไม่ได้มีมาตรการทางกฎหมายเพียงพอแก่การควบคุมและดูแล ดังนั้น เพื่อจะสามารถยกระดับมาตรฐานของการปฏิบัติหน้าที่ราชการเพื่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจในการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับในระดับสากลได้ประเทศไทยควรมีแนวทางการตรายกฎหมายระดับข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับกฎหมายต้นแบบว่าด้วยข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการอนุมัติ อนุญาต การรับรองเอกสาร ผ่านการลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นเป็นการเฉพาะ ดังต่อไปนี้

(ร่าง)

ข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการอนุมัติ อนุญาต การรับรองเอกสาร
ผ่านการลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์

หมวดที่ 1

บททั่วไป

ข้อ 1 “การอนุมัติ” หมายถึง การยินยอมหรือการให้ความเห็นชอบ ให้ประชาชนผู้มาขอรับบริการหรือเจ้าหน้าที่ สามารถยื่นเอกสาร หรือธุรกรรมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงาน โดยทั้งหมดหรือบางส่วน โดยให้หมายถึงรวมถึง เอกสารภายนอกและเอกสารภายใน ของส่วนราชการ

ข้อ 2 “การอนุญาต” หมายถึง การขอใบอนุญาตตามอำนาจหน้าที่ ของส่วนราชการ โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และให้หมายรวมถึง การอนุญาตให้ใช้ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ในการดำเนินพิจารณาออกเอกสารจากส่วนราชการ

ข้อ 3 “การรับรองเอกสาร” หมายถึง การจัดแจ้งการประทับตราสำคัญของส่วนราชการ การยืนยันตัวตน การขึ้นทะเบียน และการดำเนินการใด ๆ ที่เป็นวิธีการรับรองอันจะมีผลต่อสถานภาพบุคคล โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือบางส่วน

ข้อ 4 “ใบรับรอง” หมายถึง ข้อมูลหรือบันทึกทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ข้อมูลที่สามารถระบุความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถือข้อมูลและลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ 5 “ระบบคำขอลิเล็กทรอนิกส์” หมายถึง ระบบคำขอธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่ว่าจะเป็นการขออนุมัติ อนุญาต หรือรับรองเอกสาร หรือการกระทำกรอื่นใด ที่ได้กำหนดไว้ในข้อบัญญัตินี้ ผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

หมวดที่ 2

หลักเกณฑ์การยื่นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ 6 “หลักเกณฑ์การยื่นเอกสาร ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์” บุคคลผู้มาขอรับติดต่อราชการที่มีความประสงค์จะยื่น ขออนุมัติ อนุญาต หรือรับรองเอกสารผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ จะต้องดำเนินการ ตามวิธีการอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(1) ผู้ยื่นจะต้องดำเนินการลงลายมือชื่อ รับรองเอกสารของตน ด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ อาทิเช่น ลงลายมือชื่อของตนไว้มุมขวาล่างสุดของเอกสารที่ตนยื่นต่อส่วนราชการ หรือ ใช้ปากกาอิเล็กทรอนิกส์ ลงชื่อกำกับบนเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ตนยื่นด้วยลายมือชื่อของตนเอง หรือ สแกนรูปภาพลายมือชื่อของตนลงบนเอกสารที่มีความประสงค์จะยื่น

(2) ลงทะเบียนกับระบบของหน่วยงานโดยใช้ อีเมลและเบอร์โทรศัพท์ พร้อมทั้งยืนยันตนผ่านรหัส OTP หรือยืนยันตนในอีเมล ให้เสร็จสิ้น

(3) เอกสารที่ได้ยื่น ส่ง และรับ ทางระบบคำขอลิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงาน ตามข้อบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเป็นเอกสารที่ได้จัดทำในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามข้อกำหนดนี้ เอกสารที่จัดทำในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามข้อบัญญัติ นี้ให้มีการรวบรวม พร้อมทั้งจัดทำดัชนีการค้นหา ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยสามารถนำมาใช้แทนต้นฉบับได้

ข้อ 7 ผู้ที่มีความประสงค์จะใช้คำขอลิเล็กทรอนิกส์ ต้องลงทะเบียน บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน โดยแนบเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ แก่เจ้าหน้าที่

(1) บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวอื่น ๆ ที่หน่วยงานราชการออกให้ โดยบัตรยังไม่หมดอายุ

(2) เอกสารหรือหลักฐานอื่นใด ที่ได้กำหนดไว้ในข้อบัญญัตินี้

ข้อ 8 เมื่อผู้ยื่นคำขอ ได้รับการอนุญาตให้ใช้ระบบของหน่วยงานราชการแล้ว ผู้ยื่นคำขอจะได้รับ รหัสผู้ใช้งาน (Username) และ รหัสผ่าน (Password) เพื่อใช้เข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ นี้

รหัสผู้ใช้งาน และ รหัสผ่าน นี้เป็นหลักฐานที่หน่วยงานออกให้ผ่านระบบคำขอลิเล็กทรอนิกส์ผู้ใช้มีหน้าที่เก็บรักษา รหัสผู้ใช้งาน และ รหัสผ่าน นี้ไว้เป็นความลับ การกรอกรหัสผู้ใช้งาน และ รหัสผ่าน ลงในระบบคำขอลิเล็กทรอนิกส์นี้ ถือว่าเป็นการยืนยันตัวตนของผู้ใช้งานระบบโดยหากดำเนินการใด ๆ ผ่านระบบนี้ถือเป็นการรับรองข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ของตนอีกด้วย

หมวดที่ 3

การแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อ 9 ข้อมูลที่ส่วนบุคคลที่ให้ไว้ในระบบ เช่น ชื่อตน ที่อยู่ อีเมล เบอร์โทรศัพท์ หรือ ข้อมูลอื่น ๆ มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือ มีความประสงค์จะยกเลิกการใช้งานระบบคำขอลิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวนี้ จะต้องแจ้งยกเลิก หรือแสดงเหตุแห่งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนี้ให้ หน่วยงานราชการทราบโดยเร็ว

ข้อ 10 ในกรณีที่ต้องลงลายมือชื่อในเอกสารในรูปแบบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ อาจใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือให้ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อแล้ว ในกรณี

- (1) มีความประสงค์ที่จะใช้วิธีการลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ และ
- (2) ใช้วิธีอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อไปนี้

(ก) วิธีการที่เชื่อถือได้ว่ามีวัตถุประสงค์ของการสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึง เหตุผลประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือ

(ข) วิธีการอื่นใดที่ระบุตัวตนของผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่อ และแสดงเจตนาของ เจ้าของลายมือชื่อ ตาม (1) หรือประกอบพยานหลักฐานอื่น

หมวดที่ 4

การวินิจฉัย เอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ 11 ห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ เป็นพยานหลักฐานตามกฎหมาย เพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

หมวดที่ 5

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต

ข้อ 12 การชำระเงิน ค่าธรรมเนียม ผ่านระบบคำขออิเล็กทรอนิกส์ ผู้ใช้ระบบสามารถ ชำระเงินผ่านระบบ ดังต่อไปนี้

- (1) ชำระผ่านบัตรเครดิตหรือเดบิต
- (2) ชำระผ่านทางบัญชีธนาคาร
- (3) วิธีการอื่นใดซึ่งได้กำหนดเอาไว้ ในข้อบัญญัตินี้